

Den grønne trepart indgik 24/6-2024 en aftale, der udgør "det langsigtede grundlag for en historisk omlægning og omstilling af Danmarks arealer og af fødevarer- og landbrugsproduktionen i Danmark". Arealforvaltningen har en fremtrædende plads i aftalen, mens den er meget fåmælt om landbrugsproduktionen.

I udgangspunktet skulle treparten levere en indstilling vedrørende en CO₂-afgift for landbruget. Svarer-udvalget havde lavet et oplæg med 3 modeller, hvor den største afgift ville være billigst for samfundet, den mindste dyrest. Den "historiske" trepart landede på en afgift, der er lavere end den mindste og først skal indføres i 2030-2035. Det må siges at være historisk dårligt i forhold til samfundets interesser.

Til gengæld afsætter aftalen 40 mia kr, som landbruget skal have som kompensation for ikke at dyrke marginaljorde, som aldrig burde have været opdyrket og kun er rentable for landmændene på grund af EU's hektarstøtte: lavbundsjorder, ådale og randzoner omkring vandløb og søer samt drikkevandsreservoirer. Det må siges at være en historisk donation fra skatteborgerne til landbruget. Det er en omvendt "forureneren betaler".

Det tredje ben i aftalen er en massiv støtte til udvikling af teknologiske løsninger indenfor husdyrhold: "Omstillingen af det danske landbrugs- og fødevarerhverv skal ske på en måde, der understøtter en stadig mere bæredygtig, højteknologisk og arealeffektiv landbrugsproduktion". Der er afsat yderligere 10 mia kr til "tilskud til teknologisk omstilling, herunder særligt en samlet tilskudspulje til lagring af biokul produceret ved pyrolyse". Pyrolyse er en teknologi under udvikling, og det er ikke undersøgt, hvilken effekt spredning af biokul på markerne vil have. "Landbruget kan dermed levere råmateriale til produktionen af biokul, *som efterfølgende kan lagres i landbrugsjorden i århundreder*" - desværre blot en udokumenteret påstand. Der er mange andre teknikker, der er sikrere og bedre udviklede, for eksempel afbrænding af methan fra landbrugs 20.000 overdækkede gylletanke.

Hvorfor er det endt således?

Forarmelsen af havmiljøet har været præsenteret som et problem, men i virkeligheden er det et symptom: Det konventionelle landbrug udleder enorme mængder af kvælstof til vandmiljøet på grund af dets dyrkningsmetoder og prioritering af kødproduktion. Det er det egentlige problem. Hvis vi løser dét, så løses alle de andre problemer af sig selv: så ophører yderligere forurening af grundvand, vandløb, søer, fjorde, bæltet og have. Biodiversiteten vil vokse, og vi vil få insekter, fugle og andre levende væsener, der er raslet ned i antal på grund af det konventionelle landbrugs brug af kemikalier og gødning, tilbage.

Den reelle udfordring er omstilling af det konventionelle landbrug til regenerative metoder. Det skulle have været hovedfokus i både Svarer-udvalget og den grønne trepart. Fokus på at løse problemet, ikke på symptom-behandling. Vi havde en historisk chance for at rette op på 60 års ødelæggende udvikling, og vi har forspildt den. Håbet er nu, at oppositionen i Folketinget vil have held med at bremse denne "historiske" aftale og sætte et nyt fokus på at løse rod-problemet: omstilling af det konventionelle landbrug, og herved også sætte en stopper for brug af pesticider og andre sprøjtemidler samt overgødskning.

"For at sikre, at Danmark fortsat har et stærkt og konkurrencedygtigt landbrug, der producerer gode og sunde fødevarer, er det samtidig essentielt, at der i takt med omlægningerne kan skrues op for udbyttet på de øvrige, robuste landbrugsarealer". Vi skal udtage 400.000 Ha marginaljord af landbrugsdrift men skrue tilsvarende op for overudnyttelsen af det resterende landbrugsareal. Det skal ske ved teknologiske løsninger,

ikke ved reduktion af husdyrholdet eller forbud mod sprøjtning og overgødskning, som ganske vist bliver afgiftsbelagt, men provenuet tilbageføres til landbruget. Resultatet er, at det konventionelle, industrialiserede landbrug med et abnormt husdyrhold og klima- og miljøaftryk kan fortsætte – ja, man ønsker ligefrem, at det fortsætter. Hvis man skal udpege en vinder af treparten, er det Landbrug&Fødevarer.

Aftalen indeholder mål og tidsfrister for indsatserne og veje at gå, hvis resultaterne ikke lever op til forventningerne. Det er godt, og det vil der sikkert blive brug for. Ud over usikre og uudviklede teknologiske løsninger bygger hele aftalen på frivillighed. Jo, du læste rigtigt! Frivillighed. Erfaringerne med frivillige aftaler med landbruget er mildest talt skræmmende. Den grønne trepartsaftale har alle kendetegn på en syltekrukke, der kan stå som en skamstøtte over regeringens manglende evne og vilje til at løse de reelle problemer og forpligte landbruget på bæredygtige løsninger og praksisser.

Aftalen sætter en forkert retning for landbruget, og der vil nok gå 5-10 år, inden politikerne vil erkende, at vi skal en anden vej. 5-10 spildte år og en enorm regning til skatteyderne.

Historisk eller skuffende? Desværre – skuffende!